

รายวิชาสังคมศึกษา

รหัสวิชา สด๕๑๐๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

เรื่อง การตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า

ครูผู้สอน ครูนจรักษ์ สุขเจริญ
ครูสกุณา นกเทียน

การตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. อธิบายพุทธประวัติการตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า
๒. วิเคราะห์สาเหตุที่นำไปสู่การตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า
๓. เห็นคุณค่าและความสำคัญของการศึกษาพุทธประวัติ เพื่อนำข้อคิดที่ได้มาปรับใช้ในการดำเนินชีวิต

การตรัสรู้

โปรดปัญจวัคคีย์

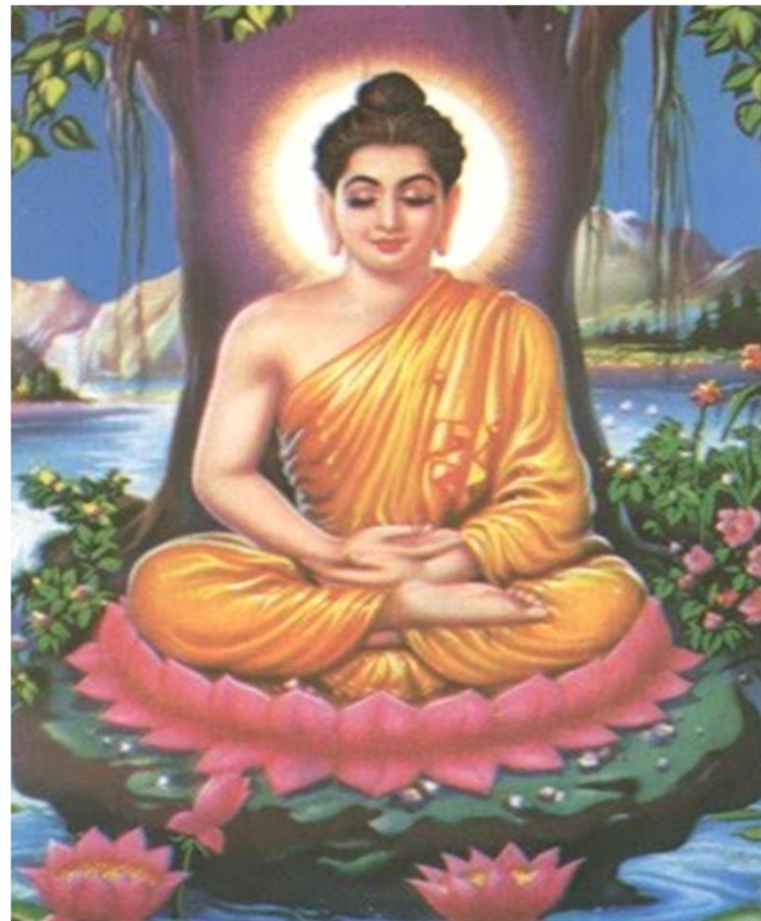
ประกาศพระศาสนา

ปัจฉิมสาวกและปรินิพพาน

การตรัสรู้

เวลาใกล้รุ่งของวันนั้น พระองค์ทรงเจริญสมาธิภาวนา
จนเกิดปัญญารู้แจ้งในอริยสัจ ๔ ตรัสรู้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
ซึ่งตรงกับวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๖ ก่อนพุทธศักราช ๔๕ ปี

แหล่งที่มา : <https://www.thailandworldnews.com/> วันนี้-วิสาขบูชา-วันสำคัญ

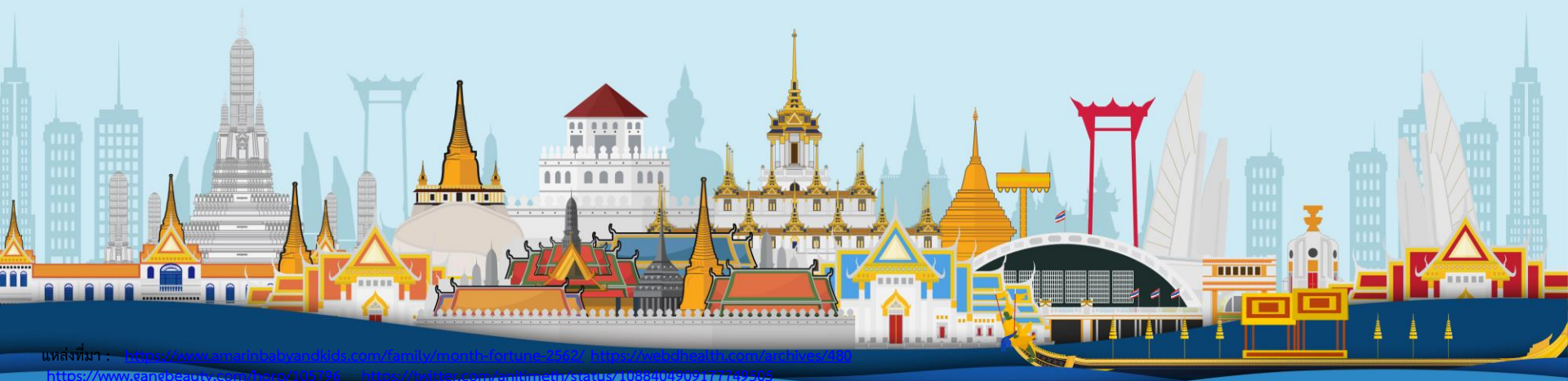
ขณะนั้นทรงมีพระชนมายุ
๓๕ พรรษา รวมระยะเวลาที่
ทรงบำเพ็ญเพียรทั้งสิ้น ๖ ปี

โปรดปัญจวัคคีย์

เมื่อตรัสรู้แล้ว ทรงพิจารณาหาบุคคลผู้ที่ควรได้ฟัง
ธรรมเป็นครั้งแรก ทรงนึกถึงอาฬารดาบสและอุทกดาบส
แต่ก็ทรงทราบว่าท่านทั้งสองได้วายชนม์ไปแล้ว

จึงตกลงพระทัยเสด็จไป
โปรดปัญจวัคคีย์
ณ อสิปตनมฤคทายวัน
โดยทรงแสดงธัมมจักกัปปวัตตนสูตร

วันอาสาฬหบูชา วันขึ้น ๑๕ ค่ำเดือน ๘

ซึ่งโกณฑัญญะได้บรรลุธรรมเป็นคนแรก จึงได้ทูลขออุปสมบท
ซึ่งตรงกับ วันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๘

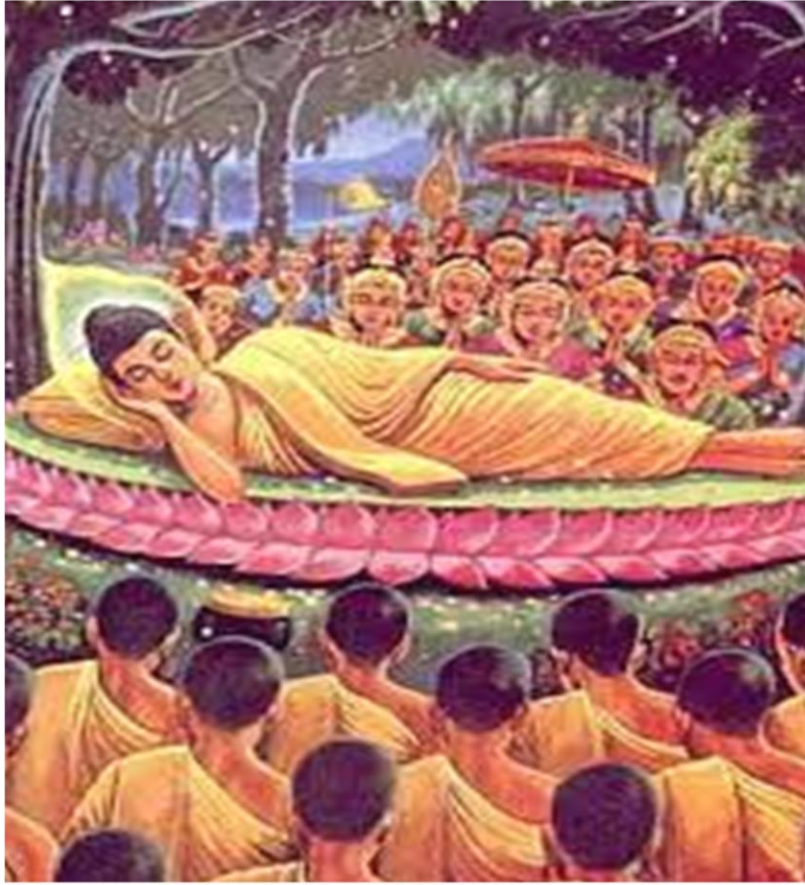

ประกาศพระศาสนา

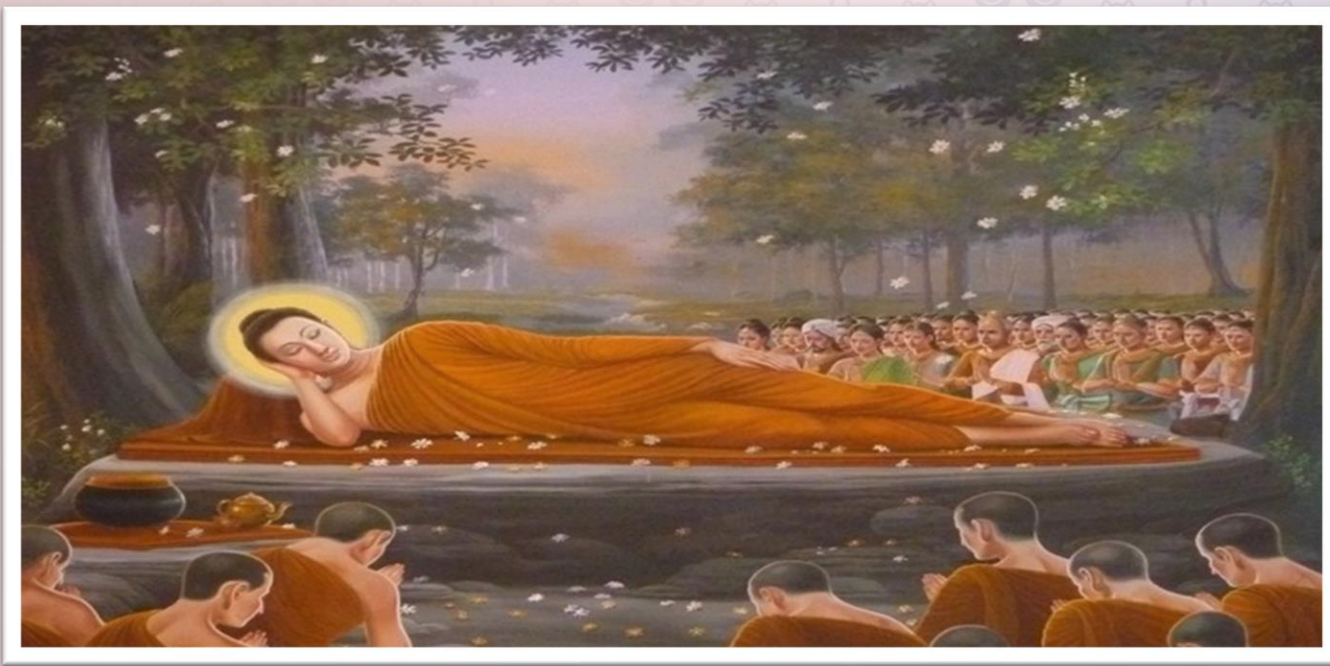

เมื่อพระพุทธเจ้าทรงแสดงปฐมเทศนาแก่ปัญจวัคคีย์จนได้สำเร็จเป็น
พระอรหันต์แล้ว พระพุทธเจ้าพร้อมด้วยสาวกได้เสด็จไปสั่งสอนประชาชน
ในแคว้นต่าง ๆ รวมถึงพระบิดาและพระประยูรญาติด้วย

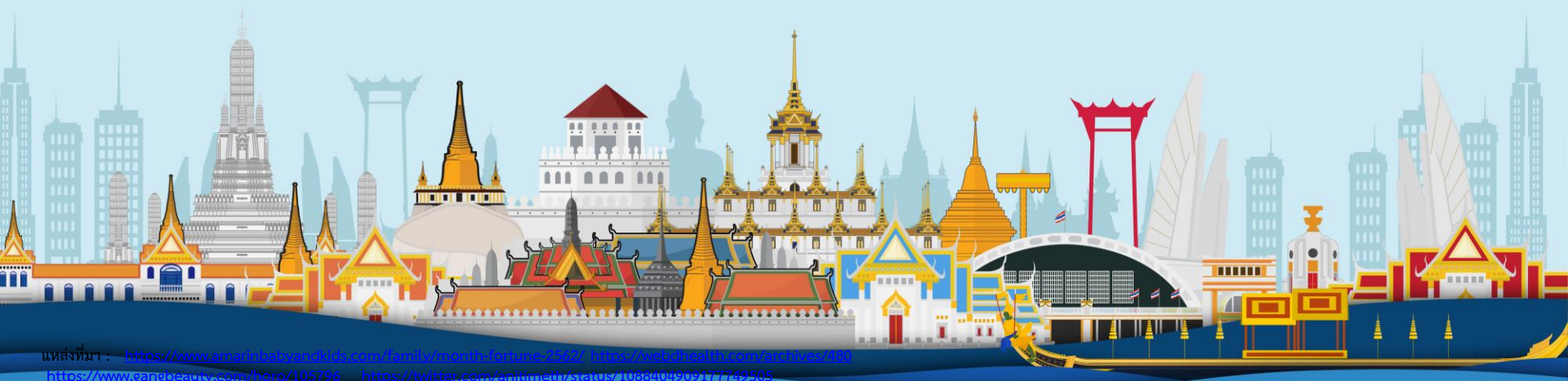
หลังจากได้เผยแผ่พระพุทธศาสนา
เป็นเวลา ๔๕ ปี
ในวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๓

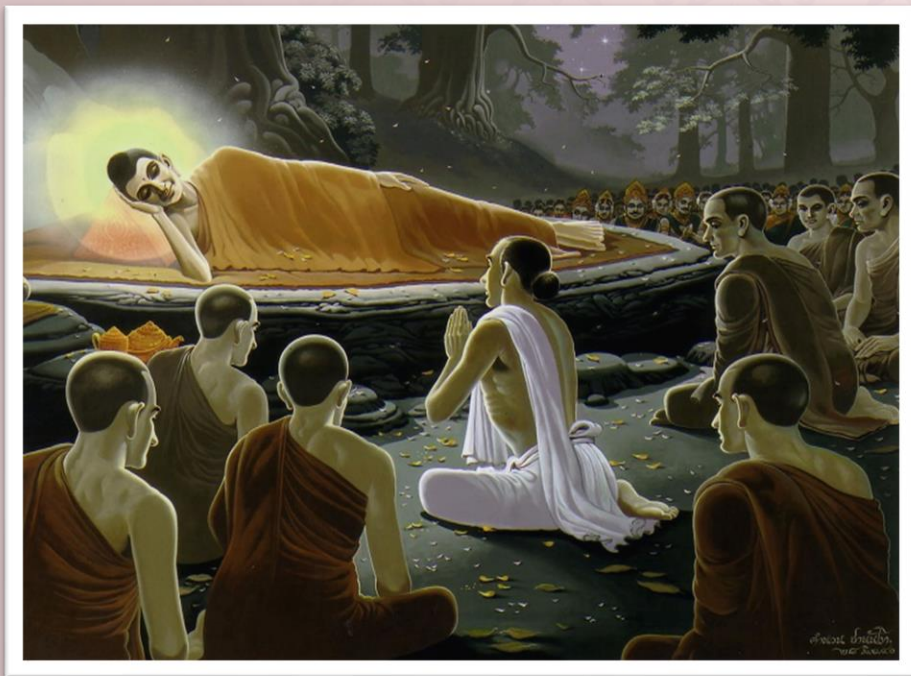

ปัจฉิมสาวกและปรินิพพาน

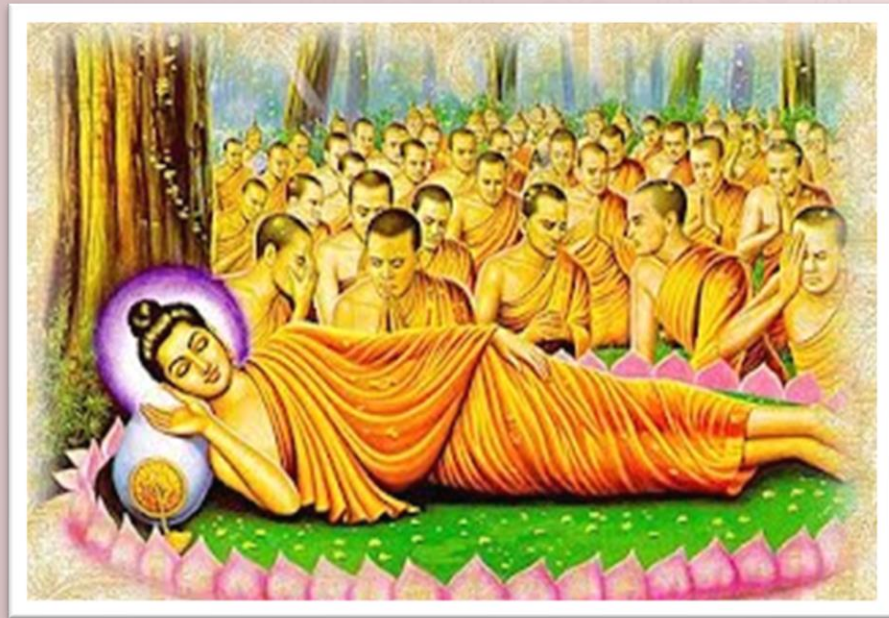
ขณะนั้นสุภัททะปริพาชกได้ทราบข่าวว่า
พระพุทธเจ้าจะปรินิพพาน จึงขอเข้าเฝ้า พระพุทธองค์
ทรงแสดงธรรมจนสุภัททะมีความเลื่อมใส
และขอทูลอุปสมบท

แหล่งที่มา : [http://dhamma.serichon.us/2015/05/17/ เรื่องสุกัถปริพาชก-อร/](http://dhamma.serichon.us/2015/05/17/เรื่องสุกัถปริพาชก-อร/)

หลักจากที่สุกัถทะได้ปฏิบัติ
ธรรมก็ได้บรรลุเป็น
พระอรหันต์ เนื่องจากเป็นผู้ที่
ได้ฟังธรรมจากพระพุทธเจ้า
เป็นคนสุดท้าย จึงนับว่าเป็น
ปัจฉิมสาวก

แหล่งที่มา : <https://sites.google.com/site/karkaneidphraphuththasna/sedc-dab-khanth-priniphphan>

เมื่อพระพุทธองค์ได้ตรัสสั่งสอน
พระสาวกทั้งหลายเป็นครั้งสุดท้าย
ซึ่งเรียกว่า ปัจฉิมโอวาท แล้ว ได้เสด็จ
ดับขันธปรินิพพาน ณ ป่าต้นสาละ
เมืองกุสินารา แคว้นมัลละ ซึ่งตรงกับ
วันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๖ ขณะมี
พระชนมายุได้ ๘๐ พรรษา รวมเวลา
ที่ได้ประกาศพระศาสนาใน ๗ แคว้น
เป็นเวลา ๔๕ ปี

ปัจฉิมโอวาทของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก่อนเสด็จ ดับขันธปรินิพพาน

ความว่า

“สังขารทั้งหลาย มีความเสื่อมสลายไปเป็นธรรมดาท่าน
ทั้งหลายจงยังประโยชน์ตนและประโยชน์ผู้อื่น ให้ถึงพร้อม
ด้วยความไม่ประมาทเถิด”

เล่าเรื่องกันหน่อย

โดยให้นักเรียนภายในห้องเรียนจับกลุ่ม กลุ่มละ ๔ คนหรือตาม
ความเหมาะสมของห้องเรียน และให้จับฉลาก ถ้ากลุ่มไหนได้
ตอนอะไร ก็จะมีพูดคุยและแลกเปลี่ยนเรียนรู้
ภายในกลุ่ม และนำเสนอหน้าชั้นเรียนให้เพื่อนภายในห้องได้ฟัง

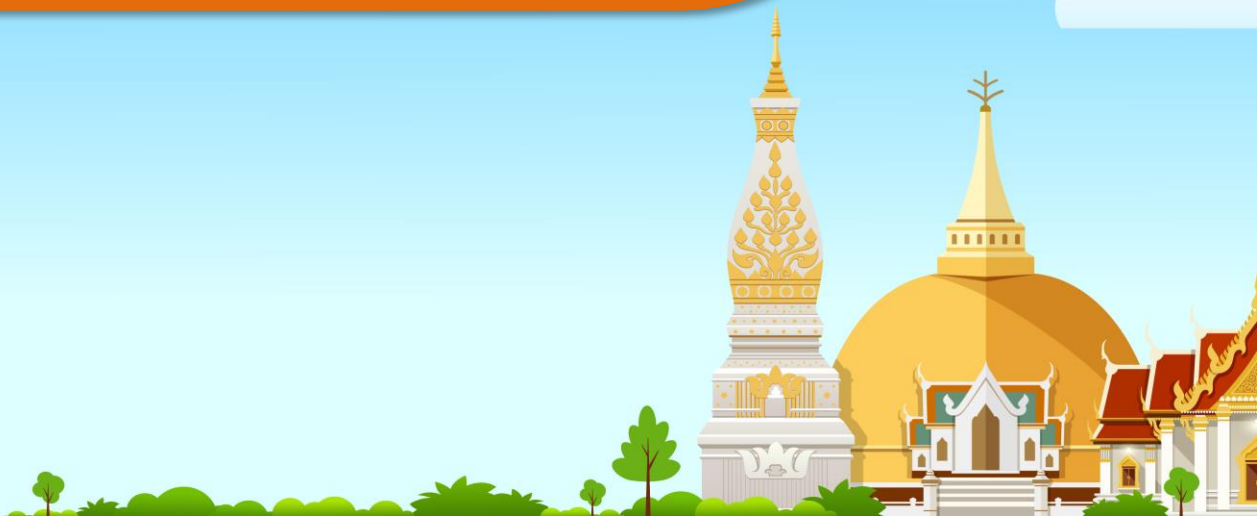

แบ่งกลุ่มนักเรียนกลุ่มละ ๔ คน

ชั้นปฏิบัติ

คำชี้แจง

ครูให้นักเรียนทำใบงานที่ ๖
เรื่อง การตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า

คำชี้แจง

คำชี้แจงกิจกรรมนักเรียน

ให้นักเรียนทำใบงานที่ ๒
เรื่อง การตรัสรู้ของ
พระพุทธเจ้า

คำชี้แจงครูปลายทาง

๑. ครูให้นักเรียนทำใบงานที่ ๒
เรื่อง การตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า
๒. ครูเดินดูและให้ความช่วยเหลือ
ตามความเหมาะสม

ใบงานที่ ๖ เรื่อง การตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๗ เรื่อง มุ่งมั่นมุ่งหวัง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๖ เรื่อง การตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า
รายวิชา สังคมศึกษา รหัส ส๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำชี้แจง : ให้นักเรียนตอบคำถามให้ถูกต้อง

๑. หลักธรรมที่พระองค์ทรงรู้แจ้งและตรัสรู้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้าคืออะไร
ประกอบไปด้วยอะไรบ้าง

---

๒. ทรงแสดงธรรมเรื่องใดแก่ปัญจวัคคีย์ และมีความสำคัญอย่างไร

---

๓. ใครคือพระสงฆ์องค์แรกในพระพุทธศาสนา เพราะเหตุใด

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบงานที่ ๖

๔.วันอาสาฬหบูชา (ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๘) มีความสำคัญอย่างไร

ใบงานที่ ๖

๑. หลักธรรมที่พระองค์ทรงรู้แจ้งและตรัสรู้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้าคืออะไร ประกอบไปด้วยอะไรบ้าง

.....

.....

๒. ทรงแสดงธรรมเรื่องใดแก้ปัญหาวัคคีย์ และมีความสำคัญอย่างไร

.....

.....

๓. ใครคือพระสงฆ์องค์แรกในพระพุทธศาสนา เพราะเหตุใด

.....

.....

๔. วันอาสาฬหบูชา (ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๘) มีความสำคัญอย่างไร

.....

.....

๑.หลักธรรมที่พระองค์ทรงรู้แจ้งและตรัสรู้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
คืออะไร ประกอบไปด้วยอะไรบ้าง

.....อริยสัจ ๔ คือ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ และมรรค.....

๒.ทรงแสดงธรรมเรื่องใดแก่ปัญจวัคคีย์ และมีความสำคัญอย่างไร

..... ธรรมจักกัปปวัตตนสูตร นับเป็นการแสดงธรรมครั้งแรก หรือ
ปฐมเทศนา เป็นหลักธรรมที่สอนเรื่องการดำเนินทางสายกลาง
(มัชฌิมาปฏิปทา).....

๓.ใครคือพระสงฆ์องค์แรกในพระพุทธศาสนา เพราะเหตุใด
.....พระอัญญาโกณฑิยา เพราะได้ดวงตาเห็นธรรมเป็น
คนแรกและทูลขออุปสมบท.....

๔.วันอาสาฬหบูชา (ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๘) มีความสำคัญ
อย่างไร

.....เป็นวันที่เกิดมีพระสงฆ์ขึ้นเป็นองค์แรก ทำให้
พระรัตนตรัยครบองค์สาม.....

สรุปบทเรียน

เมื่อพระพุทธองค์ทรงบำเพ็ญเพียรอยู่ถึง ๖ ปี ก็ทรงรู้แจ้ง
ในอริยสัจ๔ และตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้า ในวันขึ้น ๑๕ ค่ำเดือน ๖
หลังจากนั้นพระองค์ได้ประกาศพระศาสนา สอนพุทธบริษัท
เป็นเวลาถึง ๔๕ ปี นับได้ว่า พระองค์ทรงมีพระกรุณาต่อหมู่ชน
เป็นอันมาก แม้เวลาจะผ่านพ้นไปแล้วกว่า ๒๕๐๐ ปี แต่
พระธรรมคำสอนของพระองค์ยังคงสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน

บทเรียนครั้งต่อไป

เรื่อง พุทธจริยา

สิ่งที่ต้องเตรียม

ใบงานที่ ๗

เรื่อง พุทธจริยา

สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th

